tekst: **DANIËLLE HARTEMINK**

WILD WEST WEEK

Everything is **BIG** in Texas

Teetime in Texas. Waar de Texaan je nog begroet met een tikje op zijn hoed. Je zonder gêne cowboytje speelt. De pot vooral meat schaft. Je volop natuur, cultuur en authenticiteit proeft. En je in het ruige zuidelijke landschap prachtig onderhouden groene golfoases vindt.

Lief reisdagboek,

Ik zag mezelf op het strand liggen in Florida, mijn ogen uitkijken in de nationale parken van Californië of de hipster uithangen in New York – lege koffer heen, volle terug! Stof happen in Texas? Ik zag het gewoon niet voor me. Het is niet de eerste staat waaraan ik denk bij een trip naar Amerika. Maar ik ging – want iemand

Patricia Marroquin / Shutterstock.com

moet het doen. En Dallas lonkte, al was het alleen maar om Bobby Ewing, John Ross of Sue Ellen – JR gaat helaas niet meer lukken – tegen het fortuinlijke lijf te lopen...

Dinsdag 20 mei

First stop: Forth Worth, de stad die niet kan kiezen tussen cowboydorp of wereldstad. Houden zo! Want de sfeer is precies goed – tijdens een wandeling door het centrum (downtown Fort Worth is een soort on-Amerikaanse, gezellige dorpskern) word ik in één stap honderd jaar terug in de tijd geworpen, drie stappen later ben ik weer keurig in het hier en nu. Zo gaat het de hele tour door. Fort Worth hecht veel belang aan historie en authenticiteit; dat vertaalt zich in veel in scène gezette geschiedenis. Maar dat mag de pret niet drukken. In het moderne downtown slaap ik in een Hilton Hotel, maar het moet gezegd: wel een met historische waarde. Vroeger droeg dit hotel de naam Hotel Texas, waar lievelingspresident John F. Kennedy zijn laatste nacht doorbracht en pal voor de deur zijn laatste speech hield. Sinds twee jaar – er moest even voor worden gespaard – staat hier een

Zelf golfen op deze schitterend onderhouden ledenclub blijft een ver-van-mijn-bed-show

monument om de rol van Fort Worth in deze historische gebeurtenis te onderstrepen. Mooie gedachte, maar bij mij voelt het toch als mosterd na de maaltijd. En daar krijg ik gek genoeg trek van. Ik ga naar Woodshed Smokehouse, waar televisiekok Tim Love niet kookt, maar grillt of roostert. Het water loopt me in de mond. Nu nog wel, vanaf morgen verandert dit geluksgevoel – na een overdaad aan barbecuerestaurants – in het scanderen van 'No more meat!' Ik sla er zelfs bij op tafel. Want in Texas krijg je 's ochtends, 's middags én 's avonds láppen vlees op je bord. Met het slaap nog in de ogen bestellen Texanen zonder blikken of blozen pancakes: drie duimdikke pannenkoeken in een soep van stroop en erbovenop: minstens drie gefrituurde halve kippen. Ik besluit al na dag twee het ontbijt voortaan over te slaan.

Woensdag 21 mei

Ik bezoek de jaarlijkse Crowne Invitational op de Colonial Country Club, een van de vijf Invitationals van de PGA Tour met een hoofdprijs van 6,4 miljoen dollar. Het is om jaloers van te worden: zelf golfen op deze schitterend onderhouden ledenclub blijft een ver-van-mijn-bed-show. De 18-holes par 70 baan staat bekend als een van de meest prestigieuze banen ter wereld. De oefenfaciliteiten (bijna niet te onderscheiden van de Championship Course) liegen er niet om, de villa's aan de rand van de baan ook niet. Wat een weelde. Maar ik heb schik als ik ook hier op de looppaden niet veilig ben voor afgezwaaide ballen en een lachje ontsnapt me als ik een Amerikaan in een onmogelijke houding zie afslaan; zijn pens – vol pannenkoeken, gefrituurde kip en cola – hangt echt in de weg. Het publiek is onmogelijk in één hokje te plaatsen. Er lopen jonge dames in minuscule jurkjes die niets te raden over laten, typisch Amerikaanse echtparen met matching outfits en ijdele spierbundels. Langs de greens zitten dames van middelbare leeftijd de hele dag met een verrekijker tegen hun ogen geplakt de wedstrijd op die ene hole te volgen – ze zijn met geen club

weg te slaan. Waar kampioenen als Jack Nicklaus, Arnold Palmer, Tom Watson en Ben Hogan (die het toernooi vijf keer won!) ze voor gingen, staan nu onder anderen op de teebox: Phil Mickelson, Jim Furyk en Ian Poulter. Onder de indruk en met het voornemen écht meer te gaan golfen en fanatieker te oefenen, rijd ik door naar het Jim McLean Golf Center – naar eigen zeggen de beste golfschool van Amerika. McLean werd in 1994 uitgeroepen tot beste golfleraar van het jaar en staat vooral bekend om zijn onderzoek naar de ultieme golfswing. Een aanrader! Al weet ik nog even niet of ik onder de indruk moet zijn van – of medelijden moet hebben met – de jonge golfertjes die daar intern wonen. Hun leven: 's ochtends naar school, 's middags golfen tot je erbij neervalt, 's avonds extra veel huiswerk omdat ze maar een half dagje naar school zijn geweest en dan naar bed. En morgen? Weer. Alles voor de sport. En ze zitten hier wel echt goed, zie ik tijdens mijn rondleiding. De golfschool heeft topfaciliteiten en geavanceerde apparatuur die elke beweging op beeld vastlegt om tot de ultieme golfswing te komen. Ik krijg een lesje chippen – mijn grootste valkuil.

's Avonds zet ik die ene stap terug in de tijd: ik ga naar Billy Bob's Texas, 's werelds grootste honky-tonk. Maar niet voordat ik mijn tanden weer in een stukje vlees zet in Cooper's Old Time BBQ. Binnen zie ik pas dat het een soort supermarktslager is, waar je rauw vlees uitkiest dat ter plekke wordt gebakken en je bij de kassa afrekent. Achter de kassa eet je de maaltijd op aan een van de meterslange tafels met plastic stoeltjes in de TL-verlichte kantine. Ik neem spareribs. Mocht je hier ooit naartoe gaan: niet doen! Kies gewoon voor de steak. Twaalf minuten later sta ik weer buiten. Gezellig.

In Billy Bob's passen zo'n 6.000 mensen. Het is rustig vandaag, maar dat dit de plek is om op zaterdagavond te zijn, is duidelijk. Je kunt er alles: drinken, eten, shoppen, poolen, bull riden, en weet ik veel wat nog meer. Mij maak je al blij met mensen kijken, dus ik ga aan de statafel langs de dansvloer staan en kijk naar het line dancen. Gelukkig ben ik van de country muziek en stiekem wacht ik op een nummer van Dolly Parton. Die komt niet. Ik laat me niet kennen en stap ook de dansvloer op, waar ik als een houten Klaas net twee stappen te laat achter de rest aanhobbel.

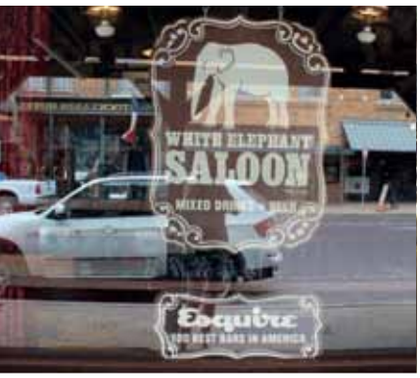

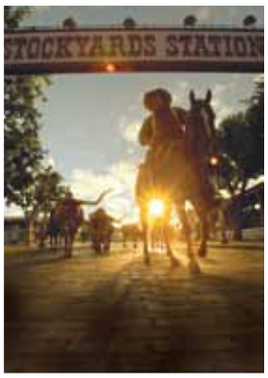

Donderdag 22 mei

Ik heb golfkeuze genoeg. Meadowbrooks Golf Course, een 18-holes par 71 baan en de drukste baan in de buurt. Pecan Valley met twee 18-holes banen, gescheiden door de Trinity River. Rockwood uit 1938, een 'normale' par 71-baan en de plek waar het Ben Hogan Learning Center in 2011 is geopend. Sycamore Creek, een 9-holes baan waarover ze zeggen dat je gegarandeerd elke club uit je tas gebruikt en waarbij je al je capaciteiten moet aanspreken. Ik kies voor wat ooit de thuisbaan was van Ben Hogan, de baan waar hij als caddy begon en het spelletje heeft geleerd – op zand! En daar ben ik blij om, want ik heb zelf ook nog een hoop te leren en deze baan is ideaal voor de beginnende golfer, of voor de ervaren golfer die zin heeft in een gemakkelijk tussendoortje. Bovendien is de greenfee een koopje. Glen Garden heeft brede voornamelijk rechte fairways – pas bij hole 8 komt de eerste knik erin en die zal niet snel meer nog een keer terugkomen – en bizar weinig obstakels. Bovendien is het aangenaam rustig op de baan. Ik loop na het slaan automatisch mijn bal achterna en vergeet in de buggy te stappen – weinig gewend. Nu komt mijn bal nog niet echt ver, dus eigenlijk is elke keer die vijftien meter met de buggy afleggen redelijk gênant. Ik kan Glen Garden geen fraaie baan noemen zonder te jokken, maar de historische waarde is een mooi gegeven en het is een fijne baan om er even in te komen.

Vrijdag 23 mei

Forth Worth is prima te fietsen. Als Nederlander laat ik dan ook de auto staan en stap op een van de fietsen van het Amerikaanse 'witte fietsenplan'. De bike sharing-dienst staat nog in de kinderschoenen, maar neemt toe in populariteit. Ik neem de Trinity Trail langs de Trinity River en trap naar The Stockyards. Een filmset. Anders kan ik het niet omschrijven. Het ultieme westernstadje met alles erop en eraan, precies zoals het honderd jaar geleden was. In één van de hotelkamers in de straat ligt zelfs nog de revolver van Bonnie (van Clyde), die ze in haar vlucht zou zijn vergeten. Twee keer per

Elke keer die vijftien meter met de buggy afleggen is redelijk gênant

dag vindt hier de Cattle Drive plaats, aan het begin van de twintigste eeuw werden de longhorns dwars door de stad van en naar stal gebracht. Forth Worth houdt deze traditie in ere, al is het maar voor de show. Ik heb me er iets te veel op verheugd, had het stierenrennen in Pamplona in mijn hoofd, dus ik was nogal teleurgesteld toen er nog geen twintig Longhorns op hun dooie akkertje door de straat sjokten. Ook de cowboys rondom de kudde hadden hun showtje iets te vaak weggegeven. Met lange gezichten zaten ze in hun zadels. Desalniettemin: dit had ik niet mogen missen. Dat is als terugkomen uit Parijs zonder de Eiffeltoren te hebben gezien.

Onvoorstelbaar hoe twee steden, die zo dicht naast elkaar liggen, zo verschillend kunnen zijn. De aankomst in Dallas is een cultuurshock. Dit is een stad. Forth Worth was een dorp. Sterker nog: in downtown Dallas wonen geen mensen. Daar wordt alleen maar gewerkt: 18 bedrijven uit de Fortune 500 hebben hier hun hoofdkantoor gevestigd. De stad heeft 15 biljoen dollar uitgetrokken om de wijken bij elkaar te trekken en toch één Dallas te creëren. Dat benadrukt mijn gids bij elke straathoek, van alles wat ze aanwijst kan ze precies vertellen hoeveel het heeft gekost. En hoe groot, bekend of gewaardeerd het is. Ik hoorde haar zelfs zeggen dat een gebouw het op 19 na grootste gebouw van Amerika was. Ja, dan ben je wel écht ergens. Als je van architectuur houdt, is de wereldberoemde skyline – misschien wel de bekendste of op een na bekendste ter wereld – een traktatie. Maar waar is de sfeer? Die vind ik in de buitenwijken die nu dus voor 15 biljoen dollar bij elkaar worden getrokken. In het Dallas Arts District kies ik voor het Perot Museum of Nature & Science, een indrukwekkend museum met de combinatie natuur en wetenschap waar je vooral veel kunt doen, beleven en leren. Deze moet op ieders 'To do in Dallas'-lijstje. Zelfs op de mijne, want was ik maar een museumliefhebber, dan had ik in deze wijk mijn lol op gekund. Maar ik heb er geen geduld voor, geen zin in. Ik ga liever naar

The Galleria, waar ze ook kunst hebben: in de vorm van een nieuwe tas, horloge, zonnebril en kleren, veel kleren.
Het Klyde Warren Park is over de snelweg heen gebouwd om de wijken met elkaar te verbinden. Had ik al gezegd hoeveel dit kost? Het is leuk, relaxed, mooi onderhouden en je kunt er van alles doen. Van tafeltennissen tot een boek lezen uit een mini-buitenbibliotheekje of zelfs een potje putten, want er is een hole. En bij de ingang tref ik een Kodak-moment dat ik niet kan laten schieten. *Everything is big in Texas.*

Waar was jij toen president Kennedy werd vermoord? Ik was er nog niet. Dallas staat om veel bekend, maar in 1963 zorgde Lee Harvey Oswald er persoonlijk voor dat niemand de oliestad ooit nog zou vergeten. Het gebouw van waaruit hij president John F. Kennedy doodschoot, fungeert nu als het Sixth Floor Museum. Op de weg pal voor het museum staan drie kruisen getekend die de plekken markeren waar de schoten hun doel hebben geraakt. Mijn gids kan levendig vertellen: "And that last X marks the bullet that blew his head off."

Ik heb nog nooit zo ver geslagen als in Texas

Ik zie weer een fotomoment aankomen en stap de stoep af. Paniekerig grijpt de gids me bij mijn kladden. Het is nog steeds een drukke doorgaande weg. Ik vraag me af hoeveel toeristen er al zijn aangereden, want iedereen wil toch foto's van die kruisen maken? Ik durf het niet te vragen, bang voor weer zo'n levendige omschrijving. Even verderop staat het monument om de president te eren. Een vierkant gebouw zonder dak. Als je omhoog kijkt, kijk je naar de hemel, naar de president. Ik ben hier te nuchter voor, maar maak toch zinloze foto's van de lucht. Voor later ("Oma, waarom heeft u de lucht gefotografeerd? Dat weet oma niet meer, kind").

Zaterdag 24 mei

In het Four Seasons Resort and Club in Las Colinas wordt elke lente het HP Byron Nelson Championschip gehouden. Er zijn twee 18-holes banen (De Cottonwood Valley en de TPC Las Colinas). De TPC Las Colinas uit 1983 is ontworpen door Jay Morrish, Byron Nelson en Ben Crenshaw en in 2007 vernieuwd met diepere bunkers en smallere greens. Ik ben blij dat ik bij Glen Garden heb geoefend en dat mijn chiplesje zijn vruchten afwerpt. Mijn flight bestaat uit twee ervaren golfers. Hun handicap: ik. Bomen staan in de weg, bunkers zijn niet te missen en de baan is hard. Dat laatste is dan weer in míjn voordeel, want ik heb nog nooit zo ver geslagen als in Texas, de bal blijft maar doorrollen! Geen meters, maar tientallen meters. Waar de ervaren spelers in mijn flight te ver slaan, sla ik voor mijn doen redelijk goed. Alleen de bunkers zijn zo diep dat als ik erin sta, ik niet eens meer over de rand kan kijken. Hole 5 sla ik over, het water voor de green is zo breed dat ik nu al weet dat ik dat nooit ga redden – water rolt niet lekker door. Mijn medespelers laten me droppen. Waar ik maar wil. Ik houd ze op. De baan is een plaatje! In de verte doemt de stad op, de waterpartijen zijn schitterend en het gras is groen. Ik maak er een potje van, maar geniet met volle teugen onder het heerlijke net niet te warme zonnetje. En die laatste hole? Speel ik par! Voor publiek bij het clubhuis! Ik leg 'm zó neer op de green en put 'm erin. Klink ik verbaasd? Ben ik ook!

Zondag 25 mei

Het gaat wel weer. Vandaag staat de George W. Bush Presidential Library and Museum op het programma. Elke Amerikaanse president krijgt na zijn regeerperiode een eigen museum in zijn geboortestad dat als archief fungeert voor alle papieren, maar ook de president eert. De gehele Oval Office wordt gestript en opnieuw in het museum opgebouwd. Je kunt dus zitten op de stoel van de president, of bellen met zijn telefoon. De jaren dat Bush jr. aan het roer stond waren roerig,

dus interessant. In de ruimte waar alle gebeurtenissen op en na 9/11 beeldend worden getoond, pinken de bezoekers een traantje weg. Even verderop ligt het pistool dat Sadam Hoessein bij zich had toen hij werd gepakt. Indrukwekkend. Je wandelt door de hele regeerperiode. En ik bof: er is een tijdelijke expositie met al zijn schilderijen. President én kunstenaar. Mocht ik ooit weer naar de Verenigde Staten gaan, dan zoek ik de dichtstbijzijnde Presidential Library op. Reagan in California, Clinton in Arkansas of Roosevelt in New York. Ik krijg het nog druk.

Maandag 26 mei

Ik toef mijn trip aan Texas af met het échte Wilde Westen-werk in de Wildcatter ranch in Graham, Texas. Voor nog meer vlees. Longhorns die ik ook mag voeren (maar dat durf ik niet…). Paardrijden (durf ik ook niet; ik ben de enige met een helm op en de enige die huilend op het paard zit). Kleiduiven schieten (tof!). En pijl en boog-schieten (ik krijg het touwtje niet ver genoeg naar achteren getrokken waardoor de pijlen vlak voor mijn voeten landen, overdwars, niet eens met de punt naar beneden. Maar hé, ik heb twee kleiduiven aan flarden geschoten). De ranch – in *the middle of nowhere* – is fantastisch om het echte cowboy-leven te ervaren. Het enige nadeel: Graham ligt droog. Dat bestaat dus nog. In het hele stadje is geen drank te krijgen. En ik heb dorst.

Dinsdag 19 augustus

Mijn (lege) koffer staat alweer klaar voor mijn volgende trip naar de VS: New York. Ik denk terug aan Texas, dat toch wel meer dan de moeite waard was. Misschien is het wel de staat waar ik voortaan als eerst aan denk bij Amerika. En Texas is groen, ik heb helemaal geen stof gehapt.

KLM vliegt in het zomerseizoen rechtstreeks naar Dallas/Fort Worth. In het winterseizoen met een overstap. Kijk op klm.nl voor meer informatie.